

ZRÍNYI-IRATOK A CS. ÉS KIR. HADI LEVÉLTÁRBAN, 1603-BÓL.

A Zrínyi-család oly nevezetes szerepet vitt hazánk történetében, hogy a tagjaira vonatkozó okiratok mind historiai értékkel bírnak. Az alább közlendők értékét még az is növeli, hogy a magyar hadügy s nevezetesen a végek katonai viszonyai általuk közelebbi és pedig fölötte érdekes megvilágítást nyernek.

Két kérvény és egy jelentés akadt kezünkbe, melyek VI. Zrínyi Miklós, a szigetvári Zrínyi unokája és a költő-hadvezér nagybátyja által, a Muraköz védelmére szükséges csapatok fentartása érdekében, egyrészt báró Galler Bernát Leo, a cs. kir. udvari hadi tanács elnökéhez, másrészt Mátyás főherceghez, a magyarországi főparancsnokhoz intéztettek.¹⁾ Mindkét kérvény német nyelven van írva, de oly írásjegyekkel, miszerint nem hiszem, hogy a címzetteken kívül e hieroglifák megfejtését valaki valaha megkísérelte volna. Keltezve ugyan egyik sincs, mindazonáltal kétségtelen, hogy azok az 1603-ik év utolsó hónapjai valamelyikében irattak.

I.

ZRÍNYI MIKLÓS KÉRVÉNYE GALLER BERNÁT LEO BÁRÓHOZ, A CS.
KIR. UDVARI HADI TANÁCS ELNÖKÉHEZ.

Méltóságos báró úr, tisztelt és szeretett atyám és rokonom!
A főherceg ő Fenségéhez intézett alázatos kérvényem föltünteti

¹⁾ Csász. és kir. udv. hadi tanács irattára, 3. — 1604; katonai titkos irat, 51. szám.

bajom okát, hogy t. i. a jelen nehéz időkbén a fölötte veszedelmes helyzetben levő Muraköz szigetemet, ha annak megóvására még az ellenség betörése előtt gyors segítség nem nyújtatik, s megfelelő erős *rendes* (ordinarii — itt állandó) megszálló magyar gyalog- és lovascsapatok nem rendeltetnek, tovább megvédelmezni — Isten látja lelkemet — képes egyáltalán nem vagyok. Magában foglalja kérvényem továbbá annak kifejtését is, miszerint a szigeten ez idő szerint levő katonaság négy havi zsoldjának kifizetése, valamint az Ő császári Felségénél levő egyéb jogos követeléseim kiegyenlítése Ő császári Felsege, legkegyelmesebb Urunk által már rég engedélyeztetett és elrendeltetett, de mindeddig meg nem történt, miért is ő Fenségét arra kérem, miszerint ő császári Felségénél kérelmem kegyelmesen közvetítse.

Miután kétségtelen, hogy ezen benyújtott alázatos kérvényem, melyből Atyám Uram mindent bővebben megért, Atyám Uram kezeibe kerül, alázattal és bizalommal ajánlom azt kegyelmébe s annál jobb reménységben vagyok, mivel a sziget és birtokaim kedvezőtlen állapotát, a fizetések nehézségeit, s a katonaságnak a fizetlenség miatti zavargásait Atyám Uram ép oly jól ismeri, mint magam.

Mindezek után kedves Atyám Uramat kérem, miszerint helyzetem tekintetbe véve, méltányos kérelmem jelen nagy szükségemben és veszedelmemben a főherczeg ő Fenségénél támogassa, hogy a már sürgős segítséget (csapatokban) megkapjam és a négy havi zsoldhátralék is folyóvá tétessék, mit Atyám Uram közbenjárásával bizton reménylek. Egyszersmind kérem tisztelt Atyám Uramat, hogy alkalmatlankodásomért megbocsásson és magam minden szolgálatra ajánlva, éltem fogytáig hálás maradok. Maradtam tisztelt Atyám Uramnak és kedves rokonomnak mindenkor szolgálatkész fia és rokona

gróf Zrini Miklós.

Kivül: a római császár ő Felsege udvari hadi tanácsa elnökének báró Galler Bernát Leo úrnak stb. saját kezébe adandó.

II.

TUDÓSÍTÁS A MURAKÖZ SZIGETEN ÉPÜLT VÁRAK ÉS VÉGHÁZAKRÓL,
VALAMINT AZOKNAK MAGYAR HARCZOSAIRÓL, MINT ALÁBB KÖVET-
KEZIK :

Légrád és Kakonia. Ezen váracsokban tartózkodnak: 200 légrádi drabant, melyeket Ő császári Felsege már több éven át fen-
tartani kegyeskedett, kik azonban most a nem fizetés folytán na-
gyon lázongnak; tekintettel arra, hogy jól kiérdemelt keresményü-
ket már másfél év óta ki nem kapták, igen szükséges lenne meg-
felelő fizetésüket mielőbb elküldeni.

Khottory, Kakoniától fél mérföldnyire.

Ezen várban szintén van 100 trabant.

Lettenye, Khottorytól egy erős mérföldnyire.

Ezen várban szintén van 100 trabant.

Ide még néhány őrház is tartozik, melyekben szintén ezek a
trabantok állnak őrt.

Khuttigovina, Lettenyétől egy erős mérföldre.

Ezen várban szintén van 100 trabant.

Szemenia felé szintén van egy ujonnan épült vár, Khuttigovi-
nától fél mérföldre.

Itt szintén van 100 trabant.

Malikovecz, Szemenietől fél mérföldre.

Melyben szintén van 100 trabant.

Ezenkívül még egy helység, *Hotisza,* is van, melyet a mai
napig a Malikoveczen lévő trabantok őriztek; de mivel ezek egy-
mástól igen távol esnek, lehetetlen nekik Hotiszát, úgy mint az
kellene, jól őrizni, miért is a szükség úgy hozná magával, hogy ez
utobbi helyen szintén állandó őrséget kellene tartani.

Hotiszától fél mérföldre fekszik Batthiány Ferencz vára,
Thornicsa, hol egyáltalán nincsenek trabantok és ha a már fent
felsorolt várakon mindenütt őrség van, ezen pedig nincs, úgy
félő, mivel eme vár a víz partján épült és különben is jó átjáró
hely — hogy az ellenség ez által a szigetbe betör, s azt valamint a
szomszédos helyeket egészen elpusztítja.

Thornicsától két mérföldre fekszik *Rác-Kanizsa* vára, melyben szintén nincs katonaság, úgy hogy Malikovecztől Rác-Kanizsáig az egész vonalon nincs őrség; ezért, és mert a Mura Malikovecztől kezdve Rác-Kanizsáig és azon felül folyton kisebbedik és a vidék Lymbach felé és körül, de sőt maga a város is hódolt terület, a legnagyobb szükség kívánja, hogy Hotisza, Thornicsa és Rác-Kanizsa várakon állandó, trabantokból álló, őrség legyen; ellenben, ha ez nem történik, az ellenség könnyen bejuthat s az egész vidéket végveszedelemre juttathatja.

A fönt nevezett 500 trabantot, a 200 légrádit kivéve, Ferdinand osztrák főherceg ő Fensége volt kegyes egy időn át fentartani, de másfél évvel ezelőtt elbocsájtotta őket. Leköszönésük után boldogult uram atyám és az ő halála után én tartottam együtt a fent nevezett 500 trabantot a szigeten és őket saját költségemből fizettem is a mai napig, mit azonban ezentúl is tennem lehetetlenség.

Ezek fölött boldogult atyám uram nemsokára Kanizsa elvesztése után 300 huszárt toborzott, mely huszárokat a fönt nevezett főherceg úr ő Fensége volt egy időn át szintén kegyes fentartani. De ugyanakkor, midőn a trabantok elbocsájtattak, kiket úgy uram atyám mint én a mai napig a sziget és az avval határos ország és vidék védelmére nemcsak hogy együtt tartottunk, hanem saját költségünkől is fizettünk és különböző helyeken, de különösen Thornicsa várában, melyet e célra atyám uram és én építettünk és föntartottunk, elhelyeztünk, a huszárok fizetését is beszüntette.

Midőn az ellenség Stajerország felé szándékozott indulni, a huszárok őket a Murán átszorítva, az ellenség szándékait lehetőleg megghiusítani igyekeztek. De mivel nem biztosak fizetés dolgában és mivel fizetésüket már hosszú időn át ki nem kapták, most már a legnagyobb mértékben nehézkesek és türelmetlenek és már tovább nem tarthatók. Különösen pedig, mivel ama négy havi¹⁾ ille-

¹⁾ Descriptum pro Camera factum. A császári udvari kincstárnak tudomásul, hogy Ő császári Fensége, legkegyelmesebb urunk, gróf Zrínyi Miklós alázatos kérelmére megengedte, hogy a Muraköz szigetén lévő harcosoknak és pedig 200 lóra mindegyiknek 4 fl. és 300 hajdúra mindegyiknek 2 tallér 4 havi zsoldjukra segélykép adassék, addig míg Ferdinand

ték, melyet Ő császári Felsége nekem legkegyelmesebben engedélyezett, mint én azt nekik megígertem, nem osztatott ki köztük.

Mindezekből bizonyosan kitűnik, hogy a szigetet és a körülötte lévő vidékeket és határokat az ellenség hatalmától megóvni lehetetlen, ha csak a fönt nevezett helységek és várak rendes katonasággal, lovasokkal és gyalogosokkal, állandóan megszállva nem tartatnak, s a harcosok fizetéséről és fentartásáról gondoskodva nem lesz.

Nicolaus Comes de Zrinio s. k.

III.

ZRÍNYI MIKLÓS KÉRVÉNYE MÁTYÁS FŐHERCEZEGHEZ, MAGYARORSZÁG KORMÁNYZÓJÁHOZ.

Fenséges főherceg és fejedelem, legkegyelmesebb uram!

Hogy nemes őszám gróf Zrínyi Miklós élete és vagyona veszélyeztetével védte Szigetvárárt, nemkülömben hogy boldogult atyám uram, szintúgy a volt, mint a jelenleg uralkodó római császári Felség alatt mindenkor, ifjúságától kezdve, köteles hűséggel, buzgósággal és saját érdekei kockáztatásával leghívebben szolgált, és a hadi és határügyeket békében és háborúban egyaránt szívén viselte, mindezt Fenséged tudja, s így azt bizonyítanom fölösleges lenne.

Miután én legalázatosabban hajlandó vagyok és igyekszem atyám uram és őszám nyomdokait követni és mindazt, a mi a keresztységnek általában és Ő császári Felsége határainak üdvös és eredményes védelmére szükséges, míg az Isten élnem enged, egyenlő hűséggel és kötelességgel teljesíteni, miért is kedves atyám uram halála után azonnal Muraköz szigetem és Csáktornya váram, valamint az azokkal szomszédos vidékek és határok megtartására és védelmezésére teljes szorgalommal igyekeztem, és nem mulasztottam el azok aggodalmas és igen veszedelmes állapotáról Ő csá-

főherceg ő fenségével a rendes fizetésre nézve megegyeznének, mire az udvari kincstár ügyelni és a harcosokat az őket illető pénzben részesíteni tartozik. 1603 szeptember 3-án.

szári Felségének, valamint Fenségednek legalázatosabban jelentést tenni és kérni, hogy azok további fentartása és védelme céljából rendes magyar katonaságot, lovasokat és gyalogosokat, legkegyelmesebben engedélyezni és kirendeltetni méltóztassék.

De legalázatosabb kérésemre és könyörgéseimre egyebet nem kaptam, mint hogy Ő császári Felsege legkegyelmesebben elhatározni méltóztatott, hogy még meglevő harcosaimnak, 500 embernek, lovasoknak és gyalogosoknak, 4 havi zsold fizetessen ki (addig míg Ferdinánd főherczeggel, az én kegyelmes herczegem és urammal, egy rendes őrség tartására nézve megegyeznének), mint azt Fenséged a mellékelt, leírt engedélyezésből kegyesen megláthatja.

Bár csakis azon reményben voltam, hogy a négy havi zsold nekem csakugyan kiadatik, az mindazonáltal a mai napig sem történt meg; sőt azt sem tudhatom és hallhatom meg, vajjon megkapom-e egyáltalán és mikor? Már pedig ez katonáimnál, kik úgy a múlt nyáron, mint az ősszel és a jelenlegi tél (1603—4) alatt úgy a sziget és az avval szomszédos vidékek és határok védelmezésére, mint a styriai határok felé az ellenség ellen véghezvitt portyázások alatt, a legjobban és legszorgalmasabban voltak alkalmazhatók, a legnagyobb nehézségeket és türelmetlenséget idézte elő. Miért is kénytelen vagyok Fenségedet a legalázatosabban kérni, hogy eme rendeletet tényleg foganatosíttatni kegyesen méltóztassék, hogy minden további késedelem nélkül, harcosaimnak a fönt említett négy havi zsold azonnal kiszolgáltassék. E mellett Fenséged, Ő császári Felsege kedvéért is, kegyesen elhatározni méltóztatnék, mi a szándéka a katonák további fentartására nézve, miután, Isten legyen tanúm, én azokat saját vagyonomból továbbra is fentartani képtelen vagyok. Tekintetbe véve, hogy Istenben boldogult kedves atyám, már az ő idejében, bárha még akkor a sziget és a hozzá tartozó birtokok teljesebbek és sokkal kedvezőbb viszonyok közt valának, a csapatok fentartásának költségeit ugyanazon okoknál fogva előteremtteni képes nem volt és köztudomású tény, hogy hosszú időn át, nevezetesen Sziget elvesztétől kezdve, jelentékeny mennyiségű harczost és szolgát, melyek e sziget védelmezésére és Ő Felsege határainak és végházainak megtartására nélkülözhetetlenek valának s melyek fentartása a magas kincstárt illetve volna, saját jövedelmeiből kellett fentartania, mire tetemes összegeket használt

föl; az is köztudomású, hogy e költségek folytán vagyoni ereje kimerült és hogy a midőn legutóbb a hadi népek követeléseit készpénzben kielégíteni képtelen vala, arra volt kényszerítve, hogy birtokainak és jobbágyainak majd felét a végházak kapitányai és a hadi népek között kiossza, hogy azok magukat e birtokok jövedelmeiből kielégíthessék. Ámde én most még ezt sem tehetem; miután a sziget és a többi birtokok ép az említett körülmények folytán oly siralmas állapotban vannak, hogy azok majd semmi jövedelmet sem adnak és így a hadi népek kielégítésére ez eszközt sem használhatom. A múlt évben az ellenség betört a szigetre és a birtokokra, a falukat felégette, az emberek és marhákat elhajtotta, mindent, a mi fentartásra alkalmas, elrabolt; nincs egy biztos hely, hol valaki letelepedhetnék s nincs többé jövedelem, a melyből magát fentarthatná. Ez oknál fogva még a kik megmaradtak is családjaikkal együtt más vidékekre, hol jobb megélhetést reménylenek, elvándorolnak.

Ebből következik, hogy a sziget nemcsak javakban és jobbágyakban szegény és kipusztult, de a hadi népek által is elhagyatva áll. E bajokon nem is áll módomban, hogy segítsék, jövedelmemet nincs miből pótolnom s még ama zsold-hátralékokat sem fizethetem ki, a melyeket a hadi népek a kanizsai ezredes parancsnoksága alatt és a kerületi kapitányságoknál becsületesen megérdemeltek s a mint boldogult atyám úgy én sem vagyok abban a helyzetben, hogy a dubováci és más őrségeket, melyeket Ő Felsőge meghagyásából fentartanom kellene, szolgálatban megtartsam és fizethessem; hacsak azon, még boldogult édes atyámról fenmaradt követelésünk, mely több mint 80,000 forintot tesz ki, s melynek kielégítése legkegyelmesebben már igen sokszor ígértetett, akár készpénzben, akár jó utalványokban, akár pedig birtokokban legkegyelmesebben ki nem egyenlítettetik.

Kegyelmesen tudja Felsőged és köztudomású az egész világ előtt, hogy a pogány ellenség, a midőn Szigetet, Babocsát, Segedet és Berzenczét hatalmába ejtette, e szigetet is folyton szorongatta és azt váraiból és végházaiból, melyek alig két mérföldre esnek, folyton pusztította. Köztudomású az is, hogy a török szándéka nem volt csekélyebb, mint hogy az egész szigetet a fennálló béke daczára hatalmába ejtse, vagy legalább részben behódoltassa

s hogy ezt én a zalai és vasmegyei népekkel alig voltam képes megakadályozni; hogy nemcsak saját birtokaimat, de sőt az Ő Felsége tulajdonát képező kanizsai uradalmat is állandóan fosztogatta s hogy pusztításait, daczára annak, hogy Kanizsa Ő Felsége kezében és hatalmában vala, egész a styriai német földre kiterjesztette s hogy e pusztításokat a német vidékek, bárha a török erejétől jóval távolabb esnek is mint e sziget, megakadályozni képtelenek valának.

Fontolja meg kegyelmesen Fenséged, hogy mily roppant károk, veszedelmek, rablások, gyujtogatások és betörések történtek e sziget ellen azóta, a mióta Kanizsa sajnosan elesett s a mióta e sziget úgyszólván az ellenség torkában van. Biztosan hihető is, hogy ezen erőszakoskodások mindaddig megszűnni nem fognak, a míg a szigetet Csáktornya várával egyetemben vagy teljesen hatalmába nem ejti vagy legalább behódolásra nem kényszeríti. Fontolja meg Fenséged azt is, hogy nincs határvidék, mely az ellenségnek hosszabb ideig állott volna ellent mint e sziget s hogy nem volt, a ki az ellenséget annyiszor, annyi különféle alkalmaknál visszaszorította volna, mint én. Isten kegyelmes segítségével mind eddig sikerült az ellenséget visszatartanom és bizton reménylem, hogy ez jövőben is sikerülni fog, ha ugyan Fenséged rólam meg nem feledkezik és Ő császári és királyi Felségétől azon segítséget, melyet semmkép nem nélkülözhetek, megszerzi.

Azt mondhatná ugyan valaki, hogy a két folyó, a Mura és a Dráva, melyek a szigetet körülveszik, annak védelmét nagyban elősegítik; ámde bizonyos és mindenki által ismert dolog, hogy a vízállás közönségesen és az év nagy részén át oly alacsony, hogy az ellenség bárhol és bármikor, télen és nyáron áthatolhat s a szigetre tetszése szerint betörhet; de még magas vízállásnál is, kivált a mostani háborús időkben igen gyakran megtörtént, hogy a törökök a folyókon minden akadály nélkül átkeltek; ebből következik és bizonyos, hogy a Muraköz, a szomszédos vidékek és határok az ellenség betörései, rablásai, fosztogatásai és hódoltatásai ellen korántsem biztos és jövőben sem lesz, hacsak — mint egy zárt erőd — jószámú magyar hadi néppel állandóan és kitartóan nem védelmeztetik és mindazon helyek és erődök, melyeket még részben boldogult édes atyám, a folyó partjain itt-ott emeltünk, meg nem szállatnak és védelemre be nem rendeztetnek.

Ámde az Isten legyen az én tanúm, hogy mindent, a mit ember tenni képes, megtettem és a nehéz terhet, a tömérdek költséget egyéb csekély birtokaim jövedelmét is fölhasználva a sziget védelmére fordítottam, mégis nem tehettem meg mindazt, a mit e szomorú időkben tennem kellett volna s a miket tenni akartam is. Bizonyos, hogy a köteleesség egyrészt, a folyton fenyegető veszély másrészt oly helyzetbe kényszerített, hogy Fenségednél személyesen könyörögjek segélyezésért és hogy e kérelemnél kisebb részben tartom személyes érdekemet, mint inkább szeretett hazánk és Ő császári Felségének legmagasabb érdekeit szem előtt, melyeket e szigeten, a szomszédos vidékeken és a határokon állandóan veszélyeztetve látok és melyeknek kegyelmes megfontolását eléggé ajánlani nem tudom. Ismételve kérem tehát Fenségedet, miszerint kegyelmesen intézkedni méltóztassék, hogy megfelelő számú magyar hadi népnek e szigetre és a határookra való rendelésére és azoknak négy havi zsolddal való ellátására nézve Ő császári és királyi Felsege minél előbb gondoskodjék és erre, valamint a még mindig fennálló zsoldhátralékok kiegyenlítésére vagy megfelelő pénzösszeg küldésére, vagy birtokok jövedelme kiutaltassék, hogy a még régebbi, boldogult atyámról átszármazott követelések kiegyenlítettessenek és én azon helyzetbe jussak, hogy a szigetet, valamint a szomszédos vidékeket és határokat az ellenség erőszakoskodásai ellen továbbra is megvédelmezhessem, a mit a mindenható Isten kegyelmes segítségével megtenni szándékomban is van.

Minden igyekezetem arra fog irányozva lenni, hogy ez országrészeket Ő Felségének, saját csekély javaim, de sőt vérem és életem föláldozásával is megtartsam és evvel nemcsak dicső ösömnek, de boldogult kedves atyámnak is méltó utódja legyek és Fenségednek és Ő császári és királyi Felségének legmagasabb megelégedését kiérdemeljem.

De ezt csak úgy leszek képes tenni, ha a már sokszor kérésset és legalázatosabban kérelmezett segély megadatik, mert e nélkül, orvosságot nem tudván, nem vállalhatom a felelősséget magamra arra nézve, hogy nem fog-e a Muraköz is előbb vagy utóbb a legvégsőbb szükségben és akaratom ellenére, a behódolásra kényszerítettetni.

Már pedig ha a sziget behódol, az ellenség által behajtott és a magas kincstárra nézve veszendőbe menő hadi sarcz elűzi a jobbágyokat, elűzi az ellenség erőszakoskodása, a tüzzel, vassal való pusztítás, mely ez országrészt végleg megsemmisíti, a mi pedig mind elkerülhető akkor, ha az általam kérelmezett segély idejekorán megadatik. Nem is akarom említeni, hogy mihelyt e sziget az ellenség hatalmában leend, mindazon erőszakoskodások, fosztogatások és pusztítások a szomszédos megyékre és Styriára is ki fognak terjedni és ez esetben Fenségednek valamint ő császári és királyi Felségének az ország megvédelmezése nemcsak hogy még nagyobb áldozatokba fog kerülni, de sokkal nehezebben is fog esz-közöltethetni. Ismételve kérem tehát Fenségedet, miszerint Ő császári és királyi Felségénél ezen nagy szükségéről és veszedelemről minél előbb előterjesztést tenni kegyeskedjék, engem Ő Felsege kegyeibe ajánlani és ezen immár semmikép nem mellőzhető segélyt Ő Felségénél kieszközölni méltóztassék.

A fontos okokat és nehéz körülményeket, melyeket ez iratomban előterjesztettem, Fenséged kegyes megfontolására bízva, azon biztos reményemet fejezem ki, hogy ezen sokszor kérelmezett segély Fenséged kegyes közbenjárásával minél előbb leérkezik.

Kegyelmes választ remélve, legalázatosabban ajánlom magamat Fenséged kegyelmébe, Fenséged hűséges alattvalója

Nicolaus Comes de Zrinio.

A kérvény külső lapján a következő jegyzet áll: A királyi udvari kamara tagjait utasítom, hogy ez ügyben minél előbb megállapodásra jussanak és az Ő Felsege által gróf Zrínyi Miklósnak az 1603-ik év szeptember hó harmadikától kezdve 200 lovasnak és 300 hajdúnak négy havi zsoldjára engedélyezett összeg minél előbb folyósíttassék és a nevezett gróf úr által jelentett dolgok, valamint általa felemlített követelések a hadi tanács által mielőbb megvizsgáltassanak és mindaz, a mi a Muraköz sziget biztosítására és megszállására szükséges megfontoltassék és ez iránt előterjesztés tétessék. Kelt 1604 január 20-án. (Aláírás hiányzik.)

Kétségtelen, hogy ezen ügyben Zrínyi Miklós az 1603-ik év vége felé Ferdinánd főherczeg pártfogásához is fordult, a mi kitűnik Ferdinánd főherczegnek 1603 december 29 én Gráczból keltezett és Mátyás főherczeghez intézett következő leveléből:

Szeretett kedves rokon és testvér!

Kedvességed előtt bizonyára ismeretes lesz az a helyzet, a melyben Zrínyi Miklós gróf a Muraközben van, kiteve az ellenségnek Kanizsáról minduntalan ismételt támadásainak s hogy mily fontos országos érdek e sziget megtartása; nemkülönbén ismeretes kedvességed előtt az is, mert hiszen Ő császári és királyi Felsege a mi kedves és szeretett rokonunknak ez irányban többször alázatos előterjesztést tettem, hogy miféle segélyben részesítettem a nevezett gróft helylyel-közzel, tisztán saját jószántamból, a mely segélyt a gróf Ő Felsegének is bejelentette.

Ámde bizonyos, hogy a sziget a határok és a szorosok megvédelmezésére szükséges hadi népet saját jövedelmeiből és az említett csekély segélyekből fentartani valóban képtelen, elhatároztam, hogy Kedvességedet barátságosan figyelmeztessem Zrínyi grófnak ez ügyben benyújtott kérelmére és Kedvességednek szívesen ajánljam, hogy Zrínyi grófnak hadi népei fentartására megfelelő pénzbeli segély minél előbb nyújtassék.

Melyek után rokoni szeretettel maradok Kedvességednek mindenkor hű és készséges rokona és testvére

Ferdinánd s. k.

Ez iratcsomó mellett fekszik 1604 február 16-iki kelettel az udvari hadi tanácsnak egy a gróf kérelmét pártoló javasiata «Describatur pro Imperator factum» megjegyzéssel.

Zrínyi gróf tehát ez időpontban — úgy látszik — megkapta a várva várt és annyszor kérelmezett segélyt, mely őt abba a helyzetbe hozta, hogy az ellenség támadásainak fizetett és jól ellátott csapatokkal ellentállhasson és a családjában hagyományos küzdelmeket eredményenyl folytathassa.

Úgy hisszük és reméljük; de hogy a segélyt bizonyosan megkapta-e és mikor, erre írásbeli bizonyítékunk nincs. Az utalványozástól a kifizetésig az út hosszú volt az időben és a császári kincstár állapotánál fogva bizony gyakori eset volt az, hogy az elismert és utalványozott követelések kiegyenlítése is csak hónapok, sőt évek múlva történt.

Ki tudja, hogy a segélyt Zrínyi valóban megkapta-e?

SZEPESI G.